

карването на който по обикновенъ пжтъ сж били необходими 10 коня, и движението е ставало много по-бързо. Най-после започнали да употрѣбаватъ кованото желѣзо на мѣсто лѣното, понеже лѣнитѣ релси се пукали лесно и бързо се изхабявали. Тогава желѣзни пжтища е имало само въ рудницитѣ и при фабрицитѣ.

Тѣзи пжтища се разпространили навредъ, едва когато парната сила била впрегната за прекарване на товари.

*

Много опити сж направени, докато се направи годеиъ локомотивъ. Първата целесъобразна парна кола, съ която могли да се прекарватъ и хора, е построилъ Георги Стефенсонъ въ 1814. год. Тогава машината била дотолкова съвършена, че въ единъ часъ изминавала 8 часовъ пжтъ.

Днесъ ние едва можемъ да си представимъ трудноститѣ и предразсѣдѣцитѣ, съ които се борили първитѣ строители на желѣзнитѣ пжтища. Напримѣръ, Наполеонъ I е смѣталъ откривателя на парахода достоенъ за лудницата, а видни господа отъ английския парламентъ сж обявили Стефенсона за умопобърканъ. Единъ ученъ казвалъ, че никога не ще могатъ да се прекарватъ товари по желѣзенъ пжтъ: защото колелетата щѣли да се въртятъ въ кръгъ, но не и напредъ, понеже търкането било твърде слабо. Лѣкаритѣ въ Бавария се събрали и обявили: въ интереса на общественото здраве движението отъ едно мѣсто до друго чрезъ парна машина трѣбва да се забрани. Бързото движение предизвиква у пжтници-тѣ душевно безпокойствие. Ако държавата не може да забрани на тѣзи, които доброволно се излагатъ на такава опасностъ, тя трѣбва да се грижи поне за зрителитѣ, защото единъ погледъ къмъ локомотива, който лети съ голѣма бързина, е достатъчно да причини тая болестъ. Затова считали за необходимо да се построи отъ дветѣ страни на желѣзния пжтъ ограда шесть стѣпки висока.

Селянитѣ се опасявали, че димътъ и искритѣ щѣли да опожаряватъ посѣвитѣ и горитѣ. Много общини сж се стараели да избѣгнатъ близостта на желѣзопжтнитѣ линии.

Каква промѣна е станала отъ тогава до сега въ възгледитѣ на хората! Днесъ всѣка областъ се стреми да се здобие съ удобенъ желѣзенъ пжтъ. Сега имаме желѣзници по тѣснитѣ провинции на Шотландия и по пѣсчливитѣ пустини, като напр. между Александрия и Суезъ. Тѣ се изкачватъ по високитѣ планини, като Юнгфрау и Везувий. Пиренеитѣ, Бренеръ и Семерингъ сж опасани съ желѣзни линии. Монъ-Сени, Сенъ-Готардъ, Албергъ и Симплонъ сж пробити съ дълги тунели. Въ Северна Америка